

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 573

Din 28.09.2022

Dosar nr.: 103/2021

Petiția nr.: 1221/15.02.2021

Petentă: Fundația Szekler Monitor

Reclamat:

Obiect: mesaje postate pe pagina de socializare Facebook prin se care facilitează exprimarea unor mesaje/comentarii degradante la adresa comunității maghiare din România

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

Fundația Szekler Monitor, cu sediul în municipiul Gheorgheni, Piața Libertății nr. 22, jud. Harghita; adresa de e-mail: szekler.monitor@sic.hu

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

cu domiciliul în municipiul Brașov, județul Brașov și cu adresă de corespondență la Palatul Parlamentului, Camera Deputaților - Grup parlamentar Alianța pentru Unirea Românilor; adresă e-mail:

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 1221/17.03.2021 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 2088/17.03.2021 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 20.04.2021, ora 12.30, ședința de audiere desfășurându-se la sediul instituției din municipiul București, str. Valer Măracineanu nr. 1-3, sector 1.

5. Citația nr. 1221/17.03.2021 a fost transmisă cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței prin poștă. Citația nr. 2088/17.03.2021 a fost transmisă cu poșta militară.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul de audieri părțile au fost absente.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 2251/22.03.2021 partea reclamată a depus un punct de vedere.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 2251/22.03.2021 partea reclamată a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentei prin adresa nr. 2173/13.04.2021).

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 2173/13.04.2021 s-a comunicat părților posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate pe parcursul soluționării petiției.

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 2857/14.04.2021 petentul a depus concluzii scrise.

12. Partea reclamată nu a depus concluzii scrise.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

13. Prin petiția înregistrată sub nr. 1221/15.02.2021, petenta solicită constatarea faptei de discriminare și obligarea părții reclamate să îndepărteze de pe pagina sa Facebook toate textele și comentariile discriminatorii și să publice în mass-media hotărârea adoptată de către CNCD.

14. Petenta susține că deputatul de Mureș are un comportament discriminativ față de comunitatea maghiară din țară, facilitând pentru alții exprimarea de mesaje discriminative, degradante și hărțuitoare, prin publicarea pe pagina sa pe Facebook a unor texte comentate de foarte multe persoane, fără ca persoana reclamată să se achite de obligația sa legală de a modera comentariile.

15. Petenta precizează că monitorizează, conform prevederilor din actul constitutiv, spațiul public din România, inclusiv rețelele de socializare, pentru a identifica fapte care vizează în mod negativ comunitatea maghiară din România și care încalcă prevederile O.G. nr. 137/2000 sau ale Codului Penal; ca urmare, monitorizează și activitatea cvasi constantă a părții reclamate, împotriva căruia a mai depus sesizări, cu scopul de a-l determina să renunțe la acea activitate nocivă din punctul de vedere al păcii sociale, respectiv ale relațiilor interetnice.

16. Petenta susține că partea reclamată are obiceiul, atât în mod direct cât și prin intermediul unei asociații înființate exclusiv cu acest scop, să inițieze procese împotriva unor autorități publice din județele Covasna și Harghita pentru presupuse încălcări ale legislației, urmate de postări triumfaliste (în cazurile în care câștigă un astfel de proces) și de preluarea (fără vreo verificare a veridicității, respectiv ale detaliilor relevante) de diferite informații din spațiul virtual, care prezintă în lumină nefavorabilă cetățeni români de etnie maghiară sau întreaga comunitate maghiară din România și redistribuirea lor prin pagina lui pe Facebook.

17. Petenta susține că în decurs de două zile, în perioada 04-05.02.2021, partea reclamată a făcut publică pe rețeaua de socializare Facebook trei postări, astfel:

- a publicat o postare despre un proces câștigat, având drept obiect niște tăblițe cu inscripții în două limbi, amplasate la același nivel, care ar fi nelegale pe motiv că inscripțiile în alte limbi decât limba română ar trebui amplasate sub cea în limba română (caz care nu este de o anvergură atât de mare precum sugerează persoana reclamată, în general procesele intentate fiind practic niște chichițuri cu care vexează autoritățile locale);

- a publicat o scurtă postare provocatoare, în care se autocaracterizează ca fiind o persoană demnă, care acționează pentru respectarea Constituției și ale legilor și pe deasupra în locul prefectilor, care se comportă ca niște slugi în fața "ungurilor";
- a preluat o imagine despre o placă informativă din cimitirul catolic și protestant din Zăbala, inscripționată în limba maghiară, iar prin propriul comentariu adăugat imaginii șicanează comunitatea maghiară din comună, creând impresia că aceștia ar fi încălcat legea prin amplasarea unei plăci inscripționate exclusiv în limba maghiară, ignorând faptul că în comună există două cimitire (unul ortodox și celălalt romano-catolic și protestant), în primul fiind înhumați etnici români, iar în al doilea etnici maghiari; astfel, acel cimitir este vizitat numai de etnici maghiari sau persoane care cunosc acea limbă, inscripționarea panoului doar în limba maghiară neatingând vreun drept al românilor necunoscători de limbă maghiară, conținutul lui fiind relevant pentru cei care cunosc acea limbă.

18. Petenta susține că activitatea persoanei reclamate redată mai sus nu vizează ocrotirea drepturilor etnicilor români din județele cu locuitori majoritar maghiari, ci strângerea de capital de imagine (persoana reclamată ținând de mult un loc în Parlament, fiind candidat și la alegeri anterioare); prin prezentarea propriei persoane drept campionul luptei pentru drepturile românilor, aceasta are ca rezultat inflamarea spiritelor și crearea de tensiuni interetnice; de exemplu, în "cazul" de la Zăbala, chiar presupunând că panoul respectiv ar încălca legea, dacă persoana reclamată ar fi dorit să acționeze pentru respectarea legii și în interesul comunității române din Zăbala, atunci ar fi trebuit să se adreseze în mod direct primarului comunei cu rugămintea să asigure inscripționarea și în limba română a panoului respectiv, în loc să posteze imaginea urmată de acel comentariu).

19. Petenta susține că partea reclamată a instigat împotriva primarilor din Ozun și Sfântu-Gheorghe, creând impresia că aceștia au comis niște nelegalități colosale, inducând în eroare cititorii, care s-au scandalizat citind cele afirmate despre panoul din cimitirul din Zăbala.

20. Petenta susține că un factor important în acest caz este și faptul că, în această activitate contravențională, se folosește și de calitatea lui recent dobândită de deputat (aceasta cântărind în mod evident în ochii multora), cetățenii considerându-l un cunoscător al legilor și ca urmare postările sale generează un număr mare de comentarii prin care s-au blamat autoritățile locale (respectiv formația politică din care fac parte primarii), dar și întreaga comunitate maghiară din România, comentarii care astfel încalcă prevederile O.G. nr. 137/2000.

21. Petenta redă cu titlu de exemplu câteva dintre comentariile caracteristice: *“Ar trebui expulzat; Ce tot le permitem atâtea? Ce tot le oferim atâtea drepturi si libertăți?; Dacă acestui primar nu-i convine, să plece în Ungaria; Mâncătorii de gulas si carne crudă de sub șaua calului sunt niște masochisti recidivisti; Partid extremist murdar; Trebuie direct arestat gunoi asta pentru ce a făcut; Să îți dăm multă multă muie Ozun; Să dispară toate afișele sau plancardele pe care scrie în ungurește; (ungurii) Sa mearga in tara lor si sa ne lase in pace; Aceste jeguri; Trebuie zburat el din România; Alogeni din zona Ural; Care-s gunoaietele care permit asa ceva?; Pentru că sunt extremiști, șovini...”;*

22. Petenta precizează că alte comentarii de acest gen sunt marcate în anexele depuse la dosarul cauzei.

23. Petenta susține că în primul caz persoana reclamată a acționat cu scopul de a determina primarul să amplaseze niște inscripții în limba maghiară sub cea în limba română, rezultând că nu militează pentru drepturile etnicilor români (de vreme ce plăcuțele sunt inscripționane în limba română și asta cu prioritate, cea în limba maghiară fiind plasată după cea în limba română), ci cu scopul de a demonstra superioritatea limbii române față de limba maghiară (adică textul în limba română să fie deasupra celui în limba maghiară) și astfel discriminează; primul comentariu după două postări este tot al autorului, care solicită comentarii decente și avertizează că cele care nu sunt așa vor fi șterse, iar autorii blocați, drept urmare tonul comentariilor este mai rezervat decât în alte cazuri deja reclamate, dar asta nu schimbă cu nimic esența, anume că la cele trei postări au fost postate sute de comentarii, care felicitează autorul pentru activitatea lui, respectiv arată sentimente negative față de maghiari și îndeamnă la restrângerea drepturilor lor; mai mult decât atât, respectiva solicitare a părții reclamate arată că este conștient de faptul că poartă răspunderea și pentru comentarii și nemoderându-le încalcă legea cu premeditare.

24. Petenta consideră că prin aceste postări și prin comentariile generate se instigă împotriva comunității maghiare din România, iar pe de altă parte se atribuie în mod generic "ungurilor" un comportament atromânesc.

25. Petenta susține că persoana reclamată, prin textele publicate pe pagina sa pe Facebook, militează împotriva drepturilor minorității maghiare din România (în speță împotriva dreptului de a-și folosi în mod liber limba maternă, drept garantat de art. 120 din Constituția României), urmărind ca acestea să nu fie egale cu cele ale majorității și ca urmare a creat o diferențiere.

26. Petenta consideră că în acest caz criteriul este cel al apartenenței etnice (cu conotații rasiale), textele vorbind despre "românii" în comparație cu "ungurii" sau "maghiarii".

27. Petenta susține că afirmațiile publicate pe pagina de Facebook de către persoana reclamată (mai ales comentariile care au venit ca răspuns la postările instigatoare) afectează dreptul la demnitate, dar și drepturile persoanelor aparținând minorității maghiare la identitatea națională, garantate de Constituția României.

28. Petenta susține că faptele de a publica, respectiv de a ține pe pagina de Facebook texte care pun sub semnul întrebării drepturi ale persoanelor aparținând comunității maghiare, respectiv faptele de a păstra pe pagina de Facebook comentarii în aceeași notă sau care atribuie comportament infracțional comunității maghiare, reprezintă discriminare, fiind incidente prevederile art. 2 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000, având în vedere faptul că acel comportament (atât activ cât și pasiv), prin efectul pe care îl generează, defavorizează nejustificat și supune unui tratament degradant comunitatea cetățenilor români de etnie maghiară.

29. Petenta susține că acuzațiile conform căreia "maghiarii" au drepturi mai multe decât românii ating dreptul la demnitate al persoanelor aparținând comunității cetățenilor români de etnie maghiară; de asemenea, îndemnul direct sau indirect la

acțiuni prin care aceste drepturi ar trebui suprimate ating drepturi garantate de Constituție.

30. Petenta consideră că generalizările la adresa unor grupuri etnice produc efecte extrem de nocive în societate, fiind considerați infractori inclusiv persoane ale căror singură "vină" este de a se naște într-o comunitate etnică.

31. Petenta consideră că în textele postate pe pagina Facebook de către persoana reclamată tratamentul diferențiat se bazează practic exclusiv pe criteriul etnic, iar cei vizați de acele texte sunt maghiarii din România, fiind incidente prevederile art. 2 alin. 5 și prevederile art. 15 ale OG nr. 137/2000, întrucât comportamentul este manifestat în public (internetul fiind considerat spațiu public), vizează atingerea demnității, ducând crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare, îndreptate împotriva comunități cetățenilor de etnie maghiară, legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie.

32. Petenta arată că în practica CEDO, în cazul *MAGYAR TARTALOMSZOLGÁLTATOK EGYESÜLETE* și *INDEX.hu ZRT* contra Ungariei din 2016, mai exact paragraful 76, se arată în mod clar și explicit, că nu se poate invoca libertatea de exprimare garantată de articolul 10 din Cartă în cazurile în care o afirmație, un comentariu, etc. are unicul scop de a jigni, de a insulta, în speța de față existând multe astfel de comentarii (ex "*Mâncătorii de gulaș si carne crudă de sub șaua calului*", "*Partid extremist murdar*", "*gunoiul asta*", "*Aceste jeguri*", etc.)

33. Petenta susține că persoana reclamată nu poate invoca că este doar deținătorul paginii de Facebook pe care au fost publicate textele care stau la baza acestei sesizări, din următoarele motive: dispozițiile art. 12 din Legea 365/2002 (care transpune în legislația internă Directiva 2000/31/CE) privind derogarea de răspundere pentru furnizorii de servicii al societății informaționale presupun îndeplinirea anumitor condiții, așa cum rezultă și din practica CJUE, care prevede că limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31, nu vizează situația unui site al cărui proprietar are cunoștință despre informațiile care sunt publicate acolo și exercită controlul asupra acestora; de altfel, din considerentul (42) al Directivei 2000/31 rezultă că derogările în materie de răspundere prevăzute de această directivă nu acoperă decât cazurile în care activitatea furnizorului de servicii prezintă un caracter pur tehnic, automat și pasiv, ceea ce presupune că furnizorul respectiv nu cunoaște și nici nu controlează informațiile stocate pe site; în acest caz însă se poate constata că persoana reclamată este administratorul acestei pagini de internet; pe de altă parte, raportat la obligațiile ce încumbă administratorului unui site pentru postările terților, este relevantă hotărârea pronunțată de CEDO în cazul *Delfi* contra Estonia, ale cărei circumstanțe sunt asemănătoare prezentei cauze; investită cu o acțiune vizând încălcarea articolului 10 din Convenție de către o societate sancționată de instanțele estone pentru comentarii postate de terți anonimi pe pagina de internet a reclamantei, Curtea a reținut ca relevante hotărârile pronunțate de CJUE în interpretarea Directivelor 2000/31 și 98/34; din perspectiva definiției "*furnizorului de servicii informative*", astfel cum aceasta a fost interpretată de CJUE în cauzele C-291/13, C-236/08, C238/08 și luând în considerare dreptul intern eston (care preia în aceleași condiții ca legislația română prevederile Directivei 2000/31) Curtea a apreciat că există o bază în dreptul

intern pentru a se justifica ingerința în dreptul petentei la liberă exprimare; în lumina hotărârii pronunțată de CEDO în cazul Delfi contra Estonia, nu constituie o încălcare a dreptului la liberă exprimare, dar este în măsură a curma activitatea contravențională care constă în publicarea pe pagina lui Facebook de texte discriminative, ofensatoare și cu tentă de hărțuire.

34. Petenta solicită sancționarea părții reclamate pentru următoarele motive:

- în mod evident publicarea postărilor a fost cu premeditare, pentru a stârni reacții discriminatorii;
- persoana reclamată nu numai că acordă permisiune altora să comenteze, dar îi și îndeamnă în mod explicit să facă acest lucru, fără să intervină în vreun fel (contrar propriei atenționări) atunci când apar comentarii denigratoare, ofensatoare și discriminative, fiind astfel în mod direct răspunzător de faptul că pe acea pagină se regăsesc acele texte;
- persoana reclamată acceptă pe pagina sa comentarii anonime, ceea ce îngreunează identificarea persoanelor care comentează; procedând în acest fel, invită persoanele care comentează la exprimări de genul celor citate mai sus, fără teamă de urmări pe plan personal;
- persoana reclamată este recidivistă, are această atitudine în mod constant, fapt pentru care a fost reclamat de mai multe ori în ultimii ani;
- persoana reclamată se folosește de funcția recent dobândită de deputat în Parlamentul României pentru a iniția acțiuni anti-minoritare și pentru a da mai multă credibilitate și consistență ideilor sale xenofobe.

35. Prin concluziile scrise înregistrate sub nr. 2857/14.04.2021, petenta și-a exprimat opinia față de punctul de vedere al părții reclamate adresat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

36. Petenta susține că persoana reclamată a depus la dosarul cauzei două hotărâri judecătorești care nu au nici o legătură cu prezentul caz, de unde rezultă că practic nu dorește să se apere și că nu are argumente să combată afirmațiile de discriminare; ca urmare, persoana reclamată nu și-a îndeplinit obligațiile legale privind moderarea paginii lui Facebook nici după formularea sesizării care face obiectul acestui dosar.

37. Petenta apreciază că partea reclamată se consideră deasupra legii, depunând la dosarul cauzei niște sentințe total irelevante, solicitând totodată judecarea în lipsă și cât mai urgent (de parcă ar fi vorba de o simplă formalitate). Petenta menționează că, deși partea reclamată a câștigat la Înalta Curte de Casație și Justiție în Dosarul nr. 399/64/2018, totuși acel caz nu este închis definitiv întrucât reclamanta din acel dosar s-a adresat CEDO, plângerea lui fiind înregistrată sub numărul 7850/21, existând deci posibilitatea ca și în acel dosar până la urmă să se dea o soluție corectă.

Susținerile părții reclamate

38. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 2251/22.03.2021, partea reclamată atașază Sentința Civilă nr. 51/19.04.2019 și decizia din recurs, așa cum apare pe portalul scj.ro.

III. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil/ jurisprudența

39. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată**
- art. 2 alin. (1): *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*
- art. 2 alin. (4): *“Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.*
- art. 2 alin. (5): *“Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*
- art. 15: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*
- art. 26 alin. (1): *„Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”*
- **Constituția României, revizuită:**
- art. 1 alin (3): *“România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”*
- art. 16: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- art. 29 - Libertatea conștiinței: *“(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”*

- art. 30 - Libertatea de exprimare: (1) *Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*
- **Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:**
- art.10 alin. (1): *“Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare”.*
- art. 10 alin. (2): *“Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.*
- art. 14 - Interzicerea discriminării: *“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”*
- **Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului**
- art. 1 - Interzicerea generală a discriminării: *“1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”*

IV. 40. Principiile de analiză

40.1. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 republicată, pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

40.2. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al O.G. nr. 137/2000: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”). În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, comparația poate fi și ipotetică, nu doar situațiile concrete pot fi comparate.

40.3. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „**art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară**” (*Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32*) sau „**analoagă**” (*Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46*) ori „**relevant similară**” (*Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60*), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (*Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75*).

40.4. Conform legislației în materie de nediscriminare din România, un aspect definitoriu al discriminării îl constituie criteriul interzis de legiuitorul național prin art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 („*rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată*”), „sau orice alt criteriu” - sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării.

40.5. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării.

40.6. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare doar dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

40.7. Prin raportare la art. 15 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul va analiza dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane din cauza unei caracteristici personale (criteriu de discriminare). Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane.

40.8. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, CEDO examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

V. Motivele de fapt și de drept. Aplicarea principiilor la speță

41. În drept, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Astfel, Colegiul director analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, conform art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională.

42. În fapt, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării reține spre analiză caracterul potențial discriminatoriu al unor postări de pe pagina proprie a părții reclamate din rețeaua de socializare Facebook, postări care se referă la un proces câștigat în instanță de către partea reclamată, la o autocaracterizare a părții reclamate și la o imagine a cimitirului catolic și protestant din Zăbala, însoțită de un text despre o placă informativă inscripționată doar în limba maghiară

43. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la obiectul sesizării. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

44. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:**

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
  - **să urmărească un scop legitim,**
  - **să fie necesară într-o societate democratică**
- și
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

44.1. Ingerința să fie prevăzută de lege

Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu *art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000* potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

44.2. Ingerința să urmărească un scop legitim

44.2.1. Raportat la scopul legitim urmărit, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup de persoane constituie un scop legitim într-o societate democratică.

44.2.2. Ca urmare, în speța de față Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

44.3. Necesitatea ingerinței

44.3.1. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

44.3.2. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”). Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, *Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.*) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49*).

45. În ceea ce privește elementele luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul și locul în care au fost făcute declarațiile, persoana/funția autorului declarației.

45.1. Obiectivul urmărit de reclamat

45.1.1. Obiectivul urmărit este important: a dorit partea reclamată să disemineze opinii legate de naționalitatea maghiară ori a urmărit informarea publicului cu privire la poziția acestuia privind un subiect de interes public? (vezi *cauza Jersild c. Danemarca*)

45.1.2. La acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

45.1.3. Cu privire la scopul urmărit de către partea reclamată prin postările supuse prezentei analize, **Colegiul director reține că acestea vizează chestiuni cu caracter informativ de interes pentru opinia publică**, având rolul de a informa publicul cu privire la pronunțarea instanței de judecată asupra legalității modului de amplasare a plăcuțelor cu denumiri de străzi de pe raza Comunei Ozun, inscripționate atât în limba română, cât și în limba maghiară. **Colegiul director constată că subiectul abordat de către partea reclamată reprezintă un subiect de natură să contribuie la o dezbatere publică privind probleme de interes public.**

45.2. Contextul în care au avut loc

45.2.1. Colegiul director reține că postările care reprezintă obiectul analizei au fost publicate în ziua ulterioară pronunțării Curții de Apel București cu privire la respingerea recursului primarului UDMR din comuna Ozun, jud. Covasna, împotriva sentinței civile a Tribunalului București prin care pârâtul a fost obligat la înlocuirea tuturor plăcuțelor cu denumiri de străzi de pe raza Comunei Ozun, inscripționate în limba oficială de stat și limba minorității, limba maghiară, pe același nivel, cu alte plăcuțe pe care denumirea străzii în limba oficială de stat să fie inscripționată deasupra denumirii în limba minorității.

45.2.1. Colegiul director reține că acțiunea din instanța de judecată cu privire la situația sus-menționată a fost introdusă de către Asociația Civică pentru Demnitate în Europa (ADEC), al cărui președinte este partea reclamată.

45.3. Conținutul afirmațiilor

45.3.1. Postările care formează obiectul prezentei analize au următorul conținut:

1. *“Am câștigat. Din nou. Am acționat în locul prefectului și am obținut respectarea Constituției.”*

2. *“Scriu unii unii în presă că sunt controversat. Se aruncă cu noroi în mine și sunt acuzat că din cauza mea nu este viață pe Marte. Aștept în continuare ca presa să scrie despre faptul că am acționat în locul prefectilor și am amplasat, prin intermediul unor acțiuni în justiție, stema României pe Primăria Sfântul Gheorghe, Primăria Micfălău sau Primăria Feliceni. Istoria ne va judeca pe toți, și pe cei care au fost demni și pe cei care au fost slugi.”*

3. *“Ungaria? Nu! Undeva în România, în județul Covasna. Deși este vorba despre un loc public, inscripțiile sunt doar în limba maghiară. Da, într-adevăr, România nu respect drepturile minorităților naționale.”*

45.3.2. Din analiza textului postărilor sus-menționate, Colegiul director constată că partea reclamată nu utilizează expresii prin care să incite, să promoveze sau să justifice ura bazată pe intoleranță cu privire la etnicii maghiari.

45.4. Locul în care au fost făcute afirmațiile

45.4.1. Colegiul director reține că postările care reprezintă obiectul analizei au fost publicate în perioada 04-05.02.2021, pe pagina proprie a părții reclamate din rețeaua de socializare Facebook.

45.4.2. Cu siguranță, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a arătat în jurisprudența sa, informația difuzată capătă un caracter public atâta timp cât este făcută într-un spațiu online, precum rețeaua de socializare Facebook.

45.5. Rolul în societate al persoanei, autor al afirmației. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare sunt luate în considerare și elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul mesajului analizat (*ziarist, politician, membru al opoziției, funcționar public, etc*) sau persoana lezată (*politician, funcționar public, magistrat, persoană privată, grup parlamentar, etc*) precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (*presa scrisă, televiziune, radio, mediu online etc.*).

45.5.1. **Partea reclamată este persoană publică, politician, deputat.**

45.5.2. În ceea ce privește persoanele care îndeplinesc funcții de demnitate publică, Colegiul director apreciază că statutul constituțional al acestor funcții și rolul acestor persoane în cadrul democrației constituționale îi obligă să își aleagă forme

adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite mesajele sau comentariile interpretabile, care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței. De asemenea, Colegiul director recomandă ca formatorii de opinie să manifeste o rigoare potrivită în exprimare.

45.5.3. Libertatea de exprimare în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, comentată și adnotată, VOL. I, pag. 750, pct. 66).

45.5.4. Astfel cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *“limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și fapta, atât din partea jurnaliștilor, cât și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță. Indubitabil, articolul 10 paragraful 2 conferă reputației altora - cu alte cuvinte, tuturor persoanelor - dreptul de a fi protejată, iar această protecție include și politicienii, chiar și atunci când aceștia nu acționează în nume propriu; dar, în astfel de cazuri, cerințele acestei protecții trebuie cântărite cu interesele dezbaterii libere a chestiunilor politice.”* (CEDO, cauza *Lingens vs. Austria*)

45.5.5. Astfel cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, caracterul inviolabil al libertății de exprimare afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere. Inviolabilitatea nu exclude, ci chiar le presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercițarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

45.5.6. **Având în vedere motivele expuse mai sus, în speța de față Colegiul director constată că nu există o nevoie publică urgentă pentru limitarea libertății de exprimare a unui parlamentar privind un discurs care atinge interesul general și ca urmare nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare.**

46. Cu privire la comentariile cititorilor, apărute ca reacție la cele trei postări ale părții reclamante, precum și neștergerea acestora, Colegiul director se raportează la deciziile instanțelor de judecată, decizii care au stabilit că o persoană nu poate fi sancționată pentru postarea de către terțe persoane a unor comentarii discriminatorii pe pagina proprie de internet decât în situația în care s-a solicitat anterior ștergerea acestor comentarii.

47. Astfel, Colegiul director ia act de Decizia nr. 2612/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva Hotărârii CNCD nr. 106/17.03.2018 (hotărâre, în care Colegiul director a reținut fapta de discriminare și a sancționat fapta cu amendă contravențională), prin care instanța reține faptul că petentul trebuia mai întâi să solicite reclamatului ștergerea mesajelor cu conținut discriminatoriu, iar la refuzul reclamatului, petentul avea dreptul să sesizeze Consiliul. Astfel, instanța supremă reține următoarele: *“Referitor la răspunderea autorilor comentariilor, CEDO a stabilit că*

pentru constatarea răspunderii în cazul unui jurnalist care a contribuit la diseminarea informațiilor ce aparțin unor terți este necesară “existența unor motive deosebit de puternice”. S-a mai reținut de către instanța europeană faptul că reclamații au șters comentariile în discuție de îndată ce au fost notificați cu privire la intentarea procesului civil, precum și faptul că acea campanie denigrată nu ceruse niciodată eliminarea comentariilor, ci a mers direct în judecată. Dacă s-ar desființa secțiunea “comentarii” ar fi compromisă libertatea de a comunica informații pe internet. Elementele analizate în cauza Magyar nu pot fi aplicate în speța de față, întrucât știrea postată nu este lipsită de bază factuală, iar pârâțul nu a cerut anterior sesizării CNCD ștergerea respectivelor mesaje. CEDO a mai subliniat faptul că un sistem bazat pe un disclaimer privind responsabilitatea utilizatorilor pentru comentariile postate și un sistem de ștergere a comentariilor la o simplă solicitare a persoanei vizate pot constitui o alternativă pentru a se realiza un just echilibru între drepturile concurente implicate, în situația în care observațiile utilizatorilor terți nu se manifestă sub forma unor discursuri de incitare la ură și a unor amenințări directe la adresa integrității fizice a persoanelor. Chiar dacă autorul sesizării, Arus Zsolt, a selectat numai unele comentarii considerate ofensatoare la adresa comunității maghiare, la o lectură completă se poate observa că autorii respectivelor remarci au înțeles să-și exprime dezaprobarea nu față de comunitatea maghiară, ci față de primarul din localitatea respectivă. (...) ICCJ mai reține, tot prin prisma jurisprudenței CEDO, că deși comentariile la articolul postat de sunt injurioase și pe alocuri vulgare, totuși aceste comentarii nu se încadrează într-un discurs al urii sau și violenței, ci reprezintă expresia unor judecăți de valoare sau opinii.

48. În prezenta speță, Colegiul director reține că petentul nu a solicitat părții reclamate ștergerea comentariilor din spațiul public și ca urmare nu se va pronunța asupra caracterului potențial discriminatoriu al acestora.

49. Colegiul director apreciază faptul că reclamatul folosește disclaimer-ul (solicitând comentarii decente și avertizând cele care nu respect această regulă vor fi șterse, iar autorii blocați), însă, având în vedere că este esențial pentru persoanele care se exprimă public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (a se vedea *Feret v. Belgium* (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului), **se recomandă părții reclamate ștergerea comentariilor care duc la un comportament ostil și degradant la adresa comunității maghiare.**

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,**

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Raportat la textele postate, Colegiul director consideră că acestea nu depășesc limita libertății de exprimare;
2. Raportat la comentariile venite ca reacție la postările reclamatului, se reține lipsa solicitării exprese a petentului către reclamat de a șterge comentariile cu un posibil caracter discriminatoriu.
3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Redactată și motivată C.O./S.M.D./H.I.
Data redactării: 30.03.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.